

balnea frigida ambientis nos aeris frigiditas, ve-
stium exilitas, super petram nuda sessio, capitis
ac pedum frigiditas. Hinc enim corpus, calore
nimirum innato plus satis iam venæ sectione
imminuto, præter modum refrigeraretur.

Nebula.

Quartum ne is, cui vena secta est, versetur siue
ambulet in aere turbido ac nebuloso: hic enim
est qui (ve supra capite decimoquarto ostendi-
mus) sanguinem melancholicum efficiens ani-
mam contristat: sed versetur potius incedatque
in aere lucido, claro atque sereno. Hoc enim spi-
ritus recreantur omnes, & iucundissima quadam
voluptate distracti, ad eum ceu sibi similem pro-
moventur.

Quintum, vt idem temperatam amplectatur
quietem, motionemque vitet. Hæc enim hun-
ores venæ sectione agitados magis adhuc commo-
uet, & vires vsque qua; debilitat, illa vero com-
motionem contrahit ac sedat.

Sunt qui tradant cauendum etiam esse à sali-
rorum piscium vsu, postquam vena alicui incisa
est *αἰτὴ φουστέρον ποικίλης καὶ ψυχρῆς ἀπογεννώ-
σις*, id est, vitilignes enim & scabiem sæpenu-
mero gignunt. Simeon Sethi in Syntagmate de
piscibus.

Q V I B V S M O R B I S E T Æ T A -
tibus phlebotomia conueniat, & quan-
tum sanguinis quoque tem-
pore detrahens
dum.

C A P V T C I.

P R i n c i p i o m i n u s i n a c u t u s p e r p o r a c u t u s .
Ætatis mediæ multum de sanguine tolle.

Sis

*Sit puer atque senex, tollet uterque parum.
 Ver tollat duplum, reliquum tempus tibi simplum.*

Quatuor phlebotomiæ præcepta hoc loco traduntur.

Primum, vt in principio acutorum & peracutorum morborum vena incidatur: pro cuius pleniore intelligentia sciendum initio, peracutum morbum esse duplicem: exquisitè peracutum, qui vltra quartam non producitur diem (hunc recentiores Medici barbaram sectantes medicinam, peracutum vocare solent.) Non exquisitè peracutum, cuius vigor in septimo futurus est. Hi itaque morbi cum breues sint, ac statim summo, id est, maximos obtineant latores, neque inducias concedant, illico per initia curandi sunt. Idem porro, quod à calidis magna ex parte humoribus, sanguine nimirum & flaua bile, nascantur venæ sectionem potissimum exposcunt. Hinc non temere Hippocrates libro quarto, de vitæ ratione in morbis acutis aphorism. 19. ita scriptum reliquit: In acutis morbis sanguinem detrahe si vehemens morbus videatur, florueritque aegrotanti ætas, & virium adfuerit robur.

Secundum, quod in ætate media siue florenti, ab anno nimirum 30. ad 45. vel 50. copiosius quam in aliis sanguis detrahendus sit. Etenim hic corpus solidum esse incipit, quod nequiusquam tantum sanguinis quantum solebat, in se traducit, sed plus solito in venis relinquit. Quo fit vt eius subtractio incrementum non imediat, neque virium robur dissoluat. Corpus namque in ea

Bb   atate

etate neq; augeri sensibilibiter, nec imminui, sed
veluti stare videtur.

Tertium, quod senibus ac pueris parum sanguinis detrahendum sit. vt per pueros intelligamus etiam eos, qui pubertatis, hoc est, 14. aetatis annum exceſſerunt. Nam vsque ad pubertatis initium tota illa aetas pueritiae mollis est & tenerior, quam quae phlebotomiam toleret: quoniam licet concoctio & nutritio in iis liberalis sit, tamē spiritus & sanguis modicus, vtpote qui continuo atque affatim in corpus, quod nutrirī simul & augeri postulat, transmittitur, neque natura citra noxam illius vacationem sustinere potest: Nam esto quod natura nostra in solidis habitat, tamen ad immodicam omnem euacuationem labefactatur, aut interit: Pubertas ergo primum sanguinis missionem tolerat. Hic igitur pro mutatione naturae sanguinem mittere licet, neque tamen id facere decet affatim, sed admodum breuiter.

Porro per senes eos inaudire oportet, qui adhuc in prima atque secunda senectute consistunt. In his enim audacia mittendi sanguinis paulatim deſeſcit, adeo vt in decrepitis, hoc est, post 70. annum ob virtutis imbecillitatem vix liceat. Plura Galenus in libro 4. Hippoc. de vict. rat. in morbis acu. com. 19. & ibidem etiam Hieremias Thriuerus Brachelius.

Quartum, quod dupla sanguinis portio, respectu nimirum reliquorum temporum vere detrahenda sit. Tunc enim sanguinem maxime crescere in corporibus nostris apud omnes medicorum scriptores in confesso est. Ceterum quod ad

primum præceptum attinet, regulæ nonnullæ circa sanguinis missionem obseruandæ sunt.

Ac prima quidem, vt ab initio morbi non fiat phlebotomia. Medicus enim, vt capite 87. artis medicinalis, & comment. 22. lib. 4. aphor. Galenus adserit, naturæ minister est. Sed natura ipsa nunquam in morbi principio, dum crudi adhuc sunt humores, vllam vacuationem instituit. Ergo nec medicus ipse in principio morbi, dum adhuc omnia cruda sunt, vacuationem vllam in oliri debet. Cruda enim cum vacuationi nõ obediunt, graua eâ de causa symptomata excitant. Galenus comment 22 lib. 1. aphor.

Fallit tamen hæc regula in tribus casibus: Primo, quando noxi humores turgent, hoc est, sine sponte concitati ad excretionem nos adducunt: tum enim in principio etiam morbi nondum coctis humoribus vacuare licet, ne scilicet humores parum stabiles & ab vna parte ad aliam sine ordine moti, ad principem aliquam partem decumbant. Raro autem accidit vt humores mobiles ab vna parte ad aliam transfluant, sed plerumque sunt in parte aliqua firmi ac fixi: ideoque non est in principiis morborum vacuandum, nisi rarissime, hoc est, quando humores turgent. Hinc non temere 4. 1. cap. 20. & 22. 3. tract. 2. cap. 7. & 1. 4. tract. 1. cap. 13. ab Aulicenna præcipitur, vt in principiis morborum venæ incisio penitus dimittatur, vt quæ superfluitates extenuet, vt per corpus fluant ac sano sanguini permisceantur, non extrahat tamen quod extrahi necesse erat: quo fit vt post temporis intervallum phlebotomiam repetere oporteat, interim eodem die interm

Bb 2.

terim

terim postredie. Atque hinc profecto vires nimium debilitantur.

Secundo, in materia multitudine: hic enim circa principia quandoque, quemadmodum comment. 29. lib. 2. aphor. Galenus testatur, vena sectionem, non nunquam vero & purgationem adhibere oportet, quo minorem iam factam materiam natura possit concoquere.

Tertio, in morbi magnitudine ac vehementia, ut in magno vehementissimiq; doloris apostemate: licet non sit multa in corpore materia, scilicet antecedens. Nam repellendus humor est, ne apostema citius, quam par est crepet aut aperiat. Vena igitur sectio, ut magna hæc & prava symptomata euectentur, circa initia statim adhibenda est. Quod Galenus libro de cruentis, capite vigesimo, method. medendi. his innuere verbis voluit, inquiens: Itaq; incidenda in talibus affectibus vena statim ab initio, si modo tam valens virtus sit, ut sine noxa missionem sanguinis toleret, ac nihil prohibeat eorum quæ de secunda vena reculimus, sicuti vel crudi humoris copia, vel puerilis ætas, vel anni tempus, vel regio in qua sit extremus calor aut frigus. Non solum autem in morbis acutis, atque adeo inflammationibus, verum etiam in vulneribus & contusionibus particularum, præsertim nobilium, sanguis ex opposita parte mittendus est, ut inflammationis prohibeatur, etiam si sanguis modicus fuerit.

Secunda, ne fiat phlebotomia in die motus ægritudinis, velat in crisi: ut in qua neq; vena sectio, neque aliqua alia vacuatio tentanda sit: ne
mate-

materia scilicet diuertatur à loco, ad quem natura ipsam, vt excernatur, pellit. Pari modo nec in ipso paroxysmo tale quippiam tentandum: recteque commentar. 29 libro secundo aphorism. Galenus præcipit, vt morbo iam consistente neque vena sectio, neque purgatio adhibeatur, quod cœdiones morborum tunc maxime fiant: quæ melius in quiete, quam motu perficiuntur. Cæterum sicuti se habet status ad integrum morbum, ita & paroxysmus respectu dierum ἀποκρίσις, id est, intermissionis: quemadmodum igitur in statu non est vacuandum, ita nec in paroxysmo.

Tertia, ne phlebotomia circa initia statim morborum fiat, quando crisis adhuc remota est. Sanguis enim insiti caloris fundamentum est, ipsum nimirum sustinens, licet cor generet, & spiritus ipse deferat: sed sanguis est fundamentum eius: ex ipso enim vt materia natiuus calor gignitur: per sanguinis igitur subtractionem calor, qui coquere materiam morbi debebat, vacuatur: quo fit, vt morbus in longum protrahatur, viriumque robur deficiatur, vt timendum sit, ne ob morbi diuturnitatem ac virium imbecillitatem natura succumbat.

Quarta, ne in corpore, cui steruus multum inter intestina conibetur, phlebotomia adhibeatur. Tria enim sunt, velut supra capite 95. ostendimus, attrahentia loca scilicet inania, membrorum caliditas, ac totius corporis habitus. Venæ igitur sanguinis missione exhaustæ à membris rursus propinquis attrahunt, quemadmodum & mesaraicæ à ventriculo: quo fit, vt alius

*Anerch. lib.
7. cap. 1. vlt.
107.*

Bb 3 ma-

magis cohibeatur, & materia in venis contenta corrumpatur. Mesaraica enim humiditatem & stercore penitus exuentes ipsum exiccant. Proinde molli clystere, aut subiecta glande & ger prius vacuandus est, ne vena putridam quampiam superfluitatum essentiam ab intestinis venentur atrahantq;. Galenus in præfatio experientia confirmato, cap. 5.

Quinta, vt ne frequens ac multa phlebotomia fiat. Hinc enim circa senium multi ac mali generantur morbi, sicut est epilepsia, apoplexia, & paralysis: siquidem ob sanguinis & caloris immutationem multę generantur phlegmaticę superfluitates, quę dictas tandem ægitudines excitant. Hinc non temere vulgo dici solet: Qui in iuuentute phlebotomiam exercent hoc est, sanguinis missione citra necessitatem sapius vtuntur, senectutem desebunt.

Sexta, ne vena sectio adhibeatur mulieri, cui menses fluunt, aut vtero gerenti. Vtero gerenti quidem, ne abortiat: calor enim cibum concoquens vena sectione diminuitur, & alimentum foetui subtrahitur, & maxime quidem si is auctior fuerit. Nam foetus ex mensibus nutritur: cum autem non inueniat, vnde nutriatur, fame conficitur, & mouetur, & dissoluitur, exciditq; ex naturalibus vinculis: magis autem hoc contingit, si maior sit foetus, quippe qui maiori indiget alimento. Non inuenit autem, ipso sanguine misso. Plura de hoc Leonhardus Fuchsius comment. 31 lib. 5. aphor. Hippoc. Cui veto menses fluunt, naturaliter scilicet & secundũ reuolutionem mensis, vena secanda non est, nisi in immodera-

dera-

deratiore fluxu, nempe ad reuellendam materiam. Sed quando naturaliter & secundum debitum: natura cursum erumpunt, natura res omnis permittenda est. Supra cap 95.

Septima, ne phlebotomia fiat post immodicam ventriculi perturbationem, infra & supra factam, quam *χολερα* Græci, Latini choleram etiam appellant: Barbaram sectantes medicinam cholericam & cholericam passionem nominant. Cum enim vera sectione humores commouentur, timendum, ne per hoc biliosus humor in ventriculum transueas ipsum inflammet. Plura supra, circa finem capitis 95.

Postremo videndum etiam est, quibus hominibus phlebotomia conueniat: cuius sære rei regula etiam nonnulla ponenda sunt.

Acrotica quidem, quod hominibus delicatis, otiosis, desidiosam vitam agentibus, valde corpulentis & multum nutriente cibo utentibus potissimum conueniat.

Secunda, quod illis etiam, qui sanguine abundant: quod quidem per vrinæ crassitiam cognoscitur. Abundantia enim sanguinis eam efficit crassam: flaua vero bilis, tenuem.

Tertia, quod his quoque ex usu sit, qui melancholico abundant succo: vnde multa melancholia naturali cum sanguine per corpus discutiente, quod ab ea sanguis in hepate ad amissum non depuretur purgationem antecedere debet phlebotomia, sequi vero purgatio. Duplex porro melancholia est, naturalis scilicet, & non naturalis. Quando naturalis abundat, cum sanguine simul discurret, quare ad eius euacuationem, primum

Bb 4 qui.

quidem venæ sectio, adhibenda est, ab eodem enim calore, temperato nimirum sanguis, & melancholia generantur: deinde vero post temporis aliquod intervallum, nempe post concoctionem purgatio phlebotomię succedet.

Quarta, quod illis cum primis etiam conferat, in quibus periculum est, ne ob humoris redundantiam in corpore accidat calfactio, ebullitio & conturbatio. Nonnulli tamen per hanc regulam sæpenumero falluntur. Quando enim calfactionem aliquam percipiunt, humorum ebullitionem adesse suspicari, venę sectione statim utuntur, cum ex flaę bilis feruore & incendio ne hoc interim accedere etiam possit. In qua sane tantum adest, ut calfactio & ebullitio per venę incisionem cohibeatur, ut magis etiam incitentur & augetur. Phlebotomia enim humores commouet, ut maiore deinceps impetu per corpus discurrant. In tali igitur casu phlebotomia vitandum non est, nisi sit ex humorum redundantia: quod quidem ex sudoris multitudine dignoscitur, & præcipue cum is matutino tempore oboritur. Aliqui enim non sudant, nisi cum euacuatione opus habent.

Quinta, quod venę sectio illis potissimum adhibenda sit, quibus vires adhuc firmę sunt, quęq; sanguinę, & non frigide ac sicę sunt temperaturę. Hinc Rhazes lib. 7 ad Almansorem, cap. 21. Corpora, inquit, quę venas habent amplas & conspicuas, quęq; hirsuta sunt, & colore inter rubrum fuscumq; medio, adolescentium nimirum, iuuenam, & senum nondum decrepitorum, phlebotomię præsidia magis tolerare possunt. Pueris vero & infirmis venę sectio

cauda

ea in non est, nisi maxima incumbente necessitate.

QVA MEMBRA QUOQUE
tempore venæ sectione vacuanda.

CAPVT CII.

Ver æstas, dextræ, autumno hyemq; sinistræ.
Quattuor hæc membra, hepar, pes, cephæ, cor, vacuanda.

Æstas hepar habet. ver cor, sicq; ordo sequitur.

Hic ostenditur, quæ membra quoque tempore per phlebotomiam sunt vacuanda.

Ac primo quidem dicitur, vere & æstate venas dextræ partis esse secandas; dextræ scilicet manus, brachii vel pedis. Sed autumno ac hyeme sinistras: sinistræ nimirum manus, brachii, vel pedis. Vere enim crescit atque augetur in corpore sanguis, æstate vero flaua bilis: quo fit, vt vere ac æstate vacuandæ sint venæ, quæ sanguine & flaua bile magis abundant: tales autem cum primis sunt venæ dextræ. Siquidem in dextra corporis parte situm est membrum sanguificationis, nempe hepar, & κύστις χοληδόχου, id est, folliculus flauæ bilis. In autumno vero humor generatur melancholicus, qui aceruat etiam, nec dissoluitur per hyemem, vnde autumno & hyeme illæ venæ potissimum secandæ sunt, in quibus melancholia magis dominatur, suntque venæ sinistræ. Nam in sinistra corporis parte situs est lien, receptaculum melancholiæ.

Bb s Sæmus

Secundo deinde loco traditur, quatuor hæc membra, nempe *κεφαλή*, id est, caput, cor, pedem, & hepar, vacuanda esse iuxta quatuor anni tempora. Cor quidem vere, hepar æstate: caput hyeme, & pedes autumnò.

DE COMMODIS EX SECTIONE Saluatelliz.

CAPYT CIII.

F Ex saluatella tibi plurima dona minuta,
*Sple. em, hepar, pectus, vocem præcordia purgat,
 Innaturalem tollit de cordi dolorem.*

Sex commoda hoc loco recensentur sectionis venæ, quam saluatellam vulgo vocant. Ea inter digitum medicum & medium frequenter admodum & sæpissime inciditur. Alius incisionis eius locus est, vt vulgus autumat, inter medicum & auricularem.

Ac *primum* quidem eius commodum, quod venem expurget.

Secundum, quod iecur emundet.

Tertium quod pectus purificet.

Quartum, quod vocis auferat incommoda.

Quintum, quod à nocumento tueatur, ac conferuet præcordia: quo nomine os ventriculi, membra spiritus, & quæcunque cordi vicina hic intelligenda sunt.

Sextum, quod non naturalem cordis dolorem tollat ac ratio quidem omnium est, quod huius venæ sectio, vt latius paulo post declarabitur, ab omnibus illis locis sanguinem educat.

Pro pleniore autem huius rei intelligentia

primo quidem sciendum est, aperiri nonnunquam venas, nonnunquam vero arterias. Verum propter difficilem fluxus arteriæ compressionem arterias Medici incidere metuunt: quippe cum si quis in secunda forte vena arteriam vulnerarit, ægre statim sanguinis eruptionem compefcet, ac ubi res optime cadat ad cicatricem perducta diuisione, tamen *de v. leuopæ*, hoc est, arteriæ incisa dilatatio existat, teste Galeno in libro de curand rat. per sanguin missio. cap. 21. & 22. Difficilis porro est fluxus arteriæ compressio, partim quidem ob arterialis sanguinis feruorem: his enim promptissime mouetur, arteriamq; dilatando aperit: quare sanguinis eiaculatione n in arteriæ incisione admodum iuuat: Partim vero, quod motus arteriarum, vt libro secundo, capite vigesimo, de sanitat tuend. Galenus attestatur, nunquam intermitratur, quo fit, vt ipsarum vulnera tardius etiam curentur: cum utiq; quietem requirant ea, quæ sananda sunt. Galenus libro quinto, capite octauo, method. med. & commentar. 6 libro 6. aphorif. Prodest autem arteriæ incisio, quando corpus redundat sanguine tenuiore aut staturoso, aut feruidissimo. Sedes enim sanguinis subtilis ac tenuis, vnde calor naturalis & spiritus procreantur, atque item staturosi, in arteriis est. Quin feruidissimus etiam sanguis, qui à calidissimo membro, corde scilicet, perficitur, inq; singula corporis membra digeritur, in arteriis continetur. Craffioris vero, quo membra nutriuntur, receptaculum in venis est. Sane vero, quæ Galeno occasio extiterit secundæ arteriæ, ipse capite 22. de curandi rat. per

san

sanguin. mission. asserit. Monitus, inquit, per quendam insomnia. quorum duo perspicue mihi visabant. accessi ad dextram manus artetiam, inter indicem ac pollicem sitam: sui que fluere, donec sponte sanguis subsisteret: nam ita somnium praeceperat. Effluxit autem non tota libra. Subito itaque diuturnus extinctus dolor est, in illa maxime parte fixus, qua iecur septo transuerso committitur. Mihi quidem hoc aetate iuuenili euenit. At minister Dei Pergami diutino lateris cruciatu laborans liberatus est arteria in summa manu incisa, aggressus & ipse illud insomnii monita.

Secundo vero loco sciendum, quod vena secundo multis admodum membris adhiberi solet: Aliquando quidem brachio, siue manu; magne, nonnunquam paruae, quandoque pedi, interdum naso, aliquando fronti, nonnunquam labiis, quandoque linguae siue palato, nonnunquam etiam angulis oculorum frontem versus. Quinque vena secunda veniunt in manu magna, per quam intelligitur apud Medicos totum brachium cum summa manu; ut per pedem totum crus, hoc est, quicquid ab ischio vsq; ad plantas pedum est, quemadmodum docuit Rhazes lib. 7. ad Alman, cap. 21. & Auienna 4. 1. cap. 10.

Vna vocatur humeraria siue humeralis, Graece ἀμιοῦρα, quod per humerum in manum feratur: vel exterior, quoniam cubiti exterius latus perreptat: vel κειφαλική, id est, vena capitis.

Alterior interior cubiti vena quae ἡ πηλίκη, Graecis dicitur, Latini iecorariam & lienarem, hodie facientes medicinam Basilicam vocant.

Tertia

Tertia media, quam nonnulli & alio nomine non inepte communem, vel cardiam, vel nigram, vel matrem nuncupant: Barbari vero medianam appellant.

Quarta axillaris, quæ est ramus basilicæ.

Quinta funis brachii, quæ est ramus cephalicæ descendens. In minori siue summa manu est Sceilen, siue saluatella. Et ita in manu sex vena secunda veniunt.

Cephalica incidenda est, vbi superiores partes, facies nimirum, aut caput male afficiuntur: quare cõfert passionibus capitis, vt hemi cranie, mania, & similibus. Galen. cap. 16. de curan. rat. per sang. miss.

Basilica à partibus, statim euacuat, quæ infra ceruicem sunt, verbi gratia à lateribus, pulmone, corde, iecore, liene, aut ventriculo.

Communis situ & compositione inter duas iam dictas media est. Nam ea ex fistione vniufque oritur: Est etiam in vacuando media: vndique enim vacuat, ab inferioribus nimirum partibus infra ceruicem, à collo, & supra collum. Vnde exquisitissima omnium humorum & vniuersalis toti corpori per huius venæ sectionem fit euacuatio. Vniuersalis quidem, nõ vt quibusdam placet, quod à corde oriatur, sed quod à ramis cephalicæ & basilicæ. Sanguinem igitur à cephalica detracturus, ea non appatente, medianam potius quam basilicam secabis. Quod si nec basilica se ostenderit, ad medianam potius, quam ad cephalicam confugies.

Saluatella siue salubris, Sceilen Auicennæ v. Saluatella. l. doct. 5. sum. 5. capite 4. appellatur, & est vena sub

sub annulari & medio digito exportecta. Verum alias subinde apud Arabes & Barbaros illam Scelilen vocari obseruatur, quæ iuxta brachiale ab humeraria ramo & axillaris venæ præpagine constituitur, cui eadem quæ axillari medicorum vulgus nomina imponit, hanc quoque saluatellam & salubrem vocans. Hæc obstruendo hepate in dextra manu, liene vero in sinistra incidi solet. Quare hoc fiat, ratione ostendere non est, sed experientia licet. Porro manus illius cui hæc vena secatur, in calidam aquam ponenda est, donec locus infletur, & leuiter exturgetur, conspicuusque fiat: secta autem iam vena, iterum in aquam ponenda est: ideo vt sanguis cito eiaculetur, si eius eruptio debilis fuerit, sicuti solet in pluribus eorum, quibus per hanc venam sanguis extrahitur, & ne sanguis in ore venæ coagulatus illico restringatur. Cum autem ex ea quantum volueris emanarit, parum olei ac salis imponendum est, ne iusto citius vulnus cicatrix obducatur. Rhazes libro septimo, capite vigesimo septimo ad Almanforem, & Auicenna 4.º capite 20.

Axillaris.

Axillaris ramus est basilicæ, & apparet in curuatura brachii versus inferiora: de hac idem quod de basilica iudicium.

Funis brachii similis est cephalicæ: est enim ramus eius. Quamquam autem venæ sectione, quemadmodum id insum à Galeno & Auicenna adferitur, vniuersalis è toto corpore fiat euacuatio, non tamen ex omnibus venis æqualiter, sed tantum ex communibus, vt visum est. Licet etiam venæ è toto corpore vacuent,

MOR

Non tamen æqualis in omnibus est timor. Imo cephalica Rhazæ est securior: basilica vero & cardiaca magis timenda, quamquam hæc quam illa minus

Cephalica omnium minus est noxia, quod nullus nervus, nulla arteria, nullus etiam tendo sub ea vena procurrrens sectionem impediatur.

Cardiacæ siue medianæ incisio admodum difficilis ac periculosa est, propter subiacentem nervum ac tendinem: maxime si in ipso brachii sinu profundius incidatur.

Basilica inter ceteras eius loci periculosissimam habet sectionem: tum propter arteriam quæ subiacet tam etiam propter incertum & variū nervorum in ea parte procursum, qui te dubium & anxium reddunt: præsertim in interiore brachii plexu, qui minus carnosus est.

Secilen siue saluatella non est periculosa, sed tamen subtilis: vnde conuenit vt in sectione eius manus in aqua calida detineatur, quo expeditius erumpat sanguis.

In pede tres venæ sunt, ischiatica scilicet, saphena & vena poplitis, quas incidere consueuimus sanguinem deorsum reuulsuri, vt in mensium prouocatione.

Sed in hoc vena poplitis, iuxta Auicennæ sententiam, efficacior est saphena, aut ischiatica: propinquior enim est vtero, vnde melius ab ipso deorsum trahit.

Saphena sectio à renibus, ab vtero, testiculis, & virga sanguinem educit.

Ischiatica ab ancha, id est, ischio siue à coxa, renibus, & membris versus exteriorem partem

ducit.

Todu d. na.

fitis melius trahit. Iuuamentum sectionis eius magnum est in ischiade, podagra, varice & elephantiasi.

Saphena ab utero trahit, & membris versus interiorē partem fitis, licet eiusdem venæ sint rami, menses prouocat, & hæmorrhoidum orificia aperit.

Frontis vena,

In media fronte inter duo supercilia sita est vena, cuius incisio confert grauitati capitis, & præcipue illi quæ est à parte posteriori, & antiquis faciei vitiiis, nempe morpheæ, impetigini, scabiei, & oculorum affectibus, incisa tamen prius cephalica.

Nasi.

Est in naso quoque vena, in cuius incisione collum sudariolo stringere oportet, donec capitis partes intumescant, & vena conspicua fiat. Idem etiam in sectione vena frontis faciendum.

Labiorum.

Inter labra item & gingiuas venæ sunt, quæ propter oris aut gingiuarum abscessus scindi solent, cephalica tamen prius incisa.

In palato venæ sunt quatuor, quarum incisio confert fluxioni rheumatis ad dentes ac in eis dolorem incitantis. Suntque omnes conspicuæ, & incidenda potissimum post concoctam materiam.

Oculorum.

Sunt quoque venæ quædam in angulis oculorum lachrymalibus frontē versus, quæ inciduntur in passionibus oculorum, doloribus capitis, ophthalmia antiqua, & lachrymis, secta prius cephalica.

Linguae.

Præterea venæ quæ sub lingua conspiciuntur possunt in multis affectibus incidi, præsertim in angina, secta tamen prius cephalica.

Temporum.

Quinetiam in temporibus iusta aures venæ sunt,

sunt, quæ inciduntur propter vertiginem, hemi-
craniam, vehementem capitis dolorem, & ægri-
tudinem diuturnam: sed hæc incilio, vt in libro
de genitur & in libr. de aere, aquis, & locis Hip-
pocrates autor est, hominem reddit sterilem.
Quibuscumque, inquit, iuxta aures venæ sectæ
sunt, hi cœunt quidem, & genituram emittunt,
verum modicam, & debilem ac infœcundam.
Nam plurima genituræ pars à capite iuxta aures
in spinalem medullam procedit. Ipse autem
genituræ meatus cicatrice sectioni inducta ob-
struitur. Et proceres Scytharum, incisis iuxta au-
res venis, sterilefcere affirmat. Auicenna eas iu-
ueniles vocat.

In collo etiam venæ sunt, quas Græci *οφθαλμικαι* Colli,
πρωτες, Latini iugulares, id est, venas faucium &
gutturis, Arabes Guidez, Barbari Subeticas, A-
poplecticas & somni venas appellant, quod pres-
sæ, ligatæ & complicatæ afferant *καρπον*, id est, so-
mnum veterinosam, & torporem quendam apo-
plecticum. Hæ inciduntur, cum anhelitus in
principio lepræ maxime constringitur coarctat-
urque, & in principio fortis anginæ, in asthma-
te acuto, in raucedine vocis, in abscessu pulmo-
nis, in dyspnœa, quæ est ex multo sanguine ca-
lido, & in ægriitudinibus splenis ac laterum.

Plura in libro anatomiz viuorum Galeni
adscripto, capite vigesimo octauo, &
apud Rhazen, & Auicennam
locis citatis.

* *

Ce EMIS